

РЕШЕНИЕ

№ 311

гр. София, 02.07.2026 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ВЪРХОВЕН КАСАЦИОНЕН СЪД, 1-ВО НАКАЗАТЕЛНО ОТДЕЛЕНИЕ, в публично заседание на осемнадесети май през две хиляди двадесет и шеста година в следния състав:

Председател: Христина Михова

Членове: Елена Каракашева

Виолета Магдалинцева

при участието на секретаря Марияна Кр. Петрова

в присъствието на прокурора Р. Т. С.

като разгледа докладваното от Елена Каракашева Касационно наказателно дело от общ характер № 20268002200331 по описа за 2026 година

Касационното производство е по чл. 346, т. 1 НПК, образувано по жалби на частните обвинители П. Т. П. чрез процесуалния му представител адв.М. Н. и К. К. А. чрез процесуалния ѝ представител адв.Д. Ц. срещу въззивно решение № 9 от 17.02.2026 г., на Апелативен съд – гр.Велико Търново, постановено по ВНОХД № 342/2025 г., по описа на съда.

В жалбата на частния обвинител П. П. са релевирани всички касационни основания по чл.348, ал.1, т.1-3 от НПК.Отправени са в условията на алтернативност следните искания:1/ да се измени обжалваното решение в наказателно-правната му част като подсъдимия П. И. Д. бъде признат за виновен и за това престъпното деяние да е извършено при нарушение на правилата за движение по пътищата, регламентирани в чл.5, ал.2, т.1 от ЗДвП и в чл.21, ал.1 от ЗДвП; 2/ да се измени решението в санкционната му част като се отмени приложението на чл.66 от НК; 3/ да се отмени въззивното решение и делото да се върне за ново разглеждане от друг състав на АС-Велико Търново за отстраняване на допуснати съществени процесуални нарушения.

В жалбата на частния обвинител К. А. са изложени съображения, ангажиращи касационните поводи по чл.348, ал.1, т.1 и т.3 от НПК. Отправените искания са за изменение на въззивното решение в наказателно-правната и санкционната му част, изразяващо се в осъждане на подсъдимия Д. за това, вмененото му престъпление да е извършено в нарушение и на разпоредбите на чл.5, ал.2, т.1 от ЗДвП и чл.21, ал.1 от ЗДвП, като се отмени приложението на чл.66 от НК.

На съдебно заседание пред касационния съд повереникът на частния обвинител П. П., адв.Н. поддържа касационната жалба и отправените с нея искания.Оспорва позицията на проверявания съд, според която превишената скорост, с която подсъдимият

е управлявал л.а. не е в причинно-следствена връзка с вредоносния резултат, излагайки аргументи, че е в противоречие с установените по делото факти, признати от Д. в диференцираната процедура, по която е протекло съдебното производство. Акцентира в тази насока на експертната констатация, че ако подсъдимият Д. е управлявал автомобила със скоростта, указана с пътен знак за инкриминирания участък от пътното платно, удар вероятно пак е щял да настъпи, но той е щял да бъде реализиран в задната част на велосипеда, като при това положение съприкосновението между автомобила и тялото на детето е щяло да бъде избегнато. Оспорва също извода за липса на възможност от страна на подсъдимия да възприеме детето и евентуалното му намерение да предприеме пресичане на пътното платно, като противоречащ на депозираните от свидетелите Ж. сведения. Настоява, че в участъка, в който е станало ПТП видимостта на подсъдимия не е била ограничена, а точно обратното и той е имал пълната възможност да възприеме детето и да реагира адекватно. Акцентира и на липсата на адекватна реакция от страна на Д., предвид установените данни, че е преустановил движението на автомобила на 91 метра от мястото на удара. В подкрепа на касационният повод по чл.348, ал.1, т.3 от НПК сочи, че въпреки краткият период от добиването на право да управлява МПС до инкриминирания момент, подсъдимият е реализирал три нарушения на правилата за движение по пътищата, последното от които е в деня, предхождащ инкриминираното деяние. Спецификите на конкретния пътен участък – населено място и наличие на пешеходна пътека също очертават подсъдимия като личност със завишена степен на лична обществена опасност предвид скоростта му на движение и липсата на адекватна реакция непосредствено преди удара и след него.

Частният обвинител П. П. поддържа жалбата и направените от повереника му допълнения към нея пред касационния съд и настоява за справедливост, която би била постигната чрез налагане на ефективно наказание на Д..

Жалбоподателката и частна обвинителка К. А. и повереника ѝ адв.Д. Ц. не участват лично в касационното производство..

Представителят на Върховната касационна прокуратура дава заключение за основателност на жалбите и пледира същите да бъдат уважени като обжалваният съдебен акт бъде отменен и делото върнато на друг състав на въззивния съд за ново разглеждане. Счита, че въззивната инстанция не е изяснила в достатъчна степен обстоятелството дали подсъдимият е имал възможност да възприеме детето и да предприеме действия по съвременно спиране на управлявания от него автомобил, а така също дали скоростта му на движение не е допринесла за настъпването на съставомерния резултат.

Адв.И., упълномощен защитник на подсъдимия П. Д. изразява становище за неоснователност на жалбите и пледира за оставянето им без уважение. Счита, че въззивния съд не е допуснал заявените пороци. Обжалваното решение е законосъобразно и правилно както в наказателноправната му част, така и в санкционната такава, поради което следва да бъде оставено в сила.

Подсъдимият Д. се присъединява към изложеното от защитника си, а в правото си на последна дума моли за потвърждаване на въззивното решение.

Върховният касационен съд, първо наказателно отделение, като обсъди доводите в жалбата, становищата на страните в съдебно заседание, и в пределите на правомощията си по чл. 347, ал. 1 НПК, за да се произнесе, взе предвид следното:

Касационната жалба на частния обвинител П. Д. е изцяло процесуално допустима, а тази на частната обвинителка К. А. е частично допустима. И двете жалби са подадени в законоустановения срок, от процесуално легитимирани лица, срещу съдебен акт, подлежащ на касационен контрол. По отношение приетата частична недопустимост на жалбата на К. А., касационният съд съобрази следното:

Съгласно разпоредбата на чл.349 от НПК касационното производство се образува по

протест на прокурора или жалба на останалите страни. За разлика от прокурора, останалите страни могат да депозират касационни жалби само, когато са нарушени техни права и законни интереси.

Според трайната практика на ВКС по приложението на горепосочената норма, когато дадена страна не е обжалвала първоинстанционната присъда /което означава, че я приема за правилна и законосъобразна/ и въззивният съд я е потвърдил изцяло, то тази страна няма право на касационна жалба, тъй като с въззивния акт не са нарушени нейните права и законни интереси. Ако обаче въззивният съд е изменил присъдата в определени нейни части, то необжалвалата страна има правото на касационна жалба срещу въззивния акт, но само досежно изменените му части, когато са нарушени нейни права и законни интереси.

В случая, въззивното производство е било образувано единствено по жалба на частния обвинител П. П., с оплакване за явна несправедливост на наложеното наказание лишаване от свобода и по-конкретно с изразяване на несъгласие досежно приложението на института на условното осъждане. Частната обвинителка К. А. не е атакувала първоинстанционната присъда, т.е. била е съгласна изцяло с приетото от решаващия съд. Въззивната инстанция е изменила присъдата само в наказателно-правната ѝ част чрез прилагането на закон за същото престъпление, приемайки, че извършеното от подсъдимия Д. престъпление по чл.343, ал.1, б. "в" от НК е в резултат на нарушение на правилата за движение по пътищата, регламентирани в чл.20, ал.2 от ЗДвП, а в останалата част първоинстанционния съдебен акт е бил потвърден. Касационното разглеждане на делото не позволява т.нар. „прескачащо въззивно обжалване“, поради което претенцията на частната обвинителка А. за явна несправедливост на наложеното на подсъдимия наказание не може да бъде разгледана, тъй като се явява недопустима.

Процесуалното движение на делото е следното:

С първоинстанционната присъда №28 от 25.09.2025г., постановена по НОХД №187/2025г., Окръжният съд – Велико Търново е признал подсъдимия П. И. Д., за виновен в това, че на 02.11.2022г., в гр.Лясковец, на ул. "Трети март", при управление на МПС- л.а.,***** с рег.№ ***** , нарушил правилата за движение по пътищата, предвидени в чл.5, ал.2, т.1 и чл.21, ал.1 от ЗДвП и по непредпазливост причинил смъртта на А. П. ов П., поради което и на основание чл. 343, ал.1, б. "в", във вр. с чл.342, ал.1 от НК във вр. с чл.373, ал.2 от НПК, във вр. с чл.58а, ал.1 и чл.54 от НК, го осъдил на лишаване от свобода за срок от три години, чието изпълнение отложил за срок от пет години.

На основание чл.343г, вр. чл.343 от НК наложил на подс. П. Д. наказание лишаване от право да управлява МПС за срок от три години, като приспаднал времето, през което за същото деяние подсъдимия е бил лишен от това право по административен ред или по реда сна чл.69а от НПК, в случай, че такова отнемане е имало.

Съдът възложил разноските по делото и тези направени от частния обвинител П. П. за адвокатско възнаграждение в тежест на подсъдимия Д. С присъдата съдът се разпоредил с веществените доказателства по делото.

С обжалваното въззивно решение №9 от 17.02.2026г., постановено по в.н.о.х.д. № 342/2025г., Апелативен съд - Велико Търново изменил първоинстанционна присъда, прилагайки закон за същото престъпление по чл.343, ал.1, б. "в" във вр. с чл.342, ал.1 от НК като признал подсъдимия Д. за виновен, че е извършил посоченото престъпление, нарушавайки правилата за движение по пътищата, установени в чл.20, ал.2, изр.1 и изр.2 от ЗДвП и го оправдал за това престъплението да е извършено при нарушение на правилата, регламентирани в чл.5, ал.2, т.1 и чл.21, ал.1 от ЗДвП. Потвърдил присъдата в останалата ѝ част. Въззивното производство било образувано по жалба на частния обвинител П. Т. П. чрез повереника му адв. М. Н., съдържаща оплакване за явна несправедливост на наложеното на подс. Д. основно наказание, поради това, че е приложен института на условното освобождаване.

На първо място, следва да бъдат очертани пределите на касационната проверка и посочени някои принципни положения, имащи значение за надлежното произнасяне на настоящата инстанция. В този ред на мисли, по повод отправените към касационната инстанция искания за осъждане на подсъдимия Д. по вменените му текстове от специалното законодателство и за отмяна на постановеното условното осъждане, настоящия съдебен състав ще отбележи следното:

Касационната инстанция не може да постанови допълнително осъждане по вменен текст от специалното законодателство, дори и по бланкетна норма, предвид липсата на правомощия за това /поради неприсъствие на предпоставките на чл.354, ал.5, изр.2 НПК, тъй като настоящото разглеждане на делото пред върховната съдебна инстанция е първо по ред/. Поради същата причина, касационният съд не е легитимиран да отмери наказание, като сама увеличи наложеното такова, по което се изразява недоволство – чл.354, ал.3 във вр. с ал.1, т.4 от НПК. Отбелязаното е относимо и към претенцията за отмяна приложението на чл.66, ал.1 от НК. Подобна възможност се допуска единствено при трето редовно разглеждане на делото пред ВКС, и то когато той намира за необходимо да встъпи в правомощията на въззивния съд /цитирания вече чл.354, ал.5, изр.2 от НПК./ В този смисъл Решение по н.д. №918/2022г. на II н.о. на ВКС/.

Затова, по тази част от касационните жалби няма да се вземе отношение. Само ще бъде уточнено /на плоскостта на отправените искания подсъдимият да бъде признат за виновен и по вменения му текст от специалното законодателство по чл.21, ал.1 от ЗДвП/, че нормите на чл.21 и чл.20, ал.2 от ЗДвП не се поглъщат, а се намират в конкуренция по помежду си. Това означава, че съответното нарушение може да бъде квалифицирано по един от тези два текста, но не и по двата едновременно. С други думи казано, подсъдимия Д. може да бъде признат за виновен в това, вменената му престъпна деятелност да е в резултат на нарушение на правилата за движение, установени в чл.21, ал.1 от ЗДвП или на чл.20, ал.2 от ЗДвП, но не и едновременно по двата текста от специалното законодателство.

На следващо място, доколкото в жалбата на частния обвинител П. се съдържат оплаквания, ангажиращи касационния повод по чл.348, ал.1, т.2 от НПК, преимуществено разглеждане следва да получат именно те, тъй като проверката на твърденията за неправилно приложение на материалния закон и несправедливостта на наказанието е възможна единствено при надлежно установени факти и законосъобразно формирано вътрешно убеждение по тях.

В коментиранията жалба възраженията, аргументиращи наличието на коментираното касационно основание са развити в четири направления: съдът не е изпълнил задълженията си по чл. 13, 14 и чл.107, ал. 5 от НПК да разкрие значимата фактология в пълнота; съдът не е изпълнил задължението си да подложи на внимателна проверка доказателствените материали, поради което им е придал невярна оценка; нарушена е разпоредбата на чл.305, ал.3 от НПК, тъй като не е посочено кои факти, въз основа на кои доказателства са били установени, а при наличие на противоречие между доказателствените източници съдът не е указал кои кредитира с доверие и по какви причини; съдът не е дал отговор на наведените от защитата възражения, включително и относно справедливостта на наложеното с първоинстанционната присъда наказание на подсъдимия.

По повод на тези възражения следва да се отбележи, че те са формални и декларативно посочени, като в касационната жалба не се съдържат конкретни доводи в тяхна подкрепа – не се изяснява каква част от фактологията е останала неизяснена, в какво се състоят противоречията в доказателствените материали, обуславящи необходимост от аналитична дейност на контролирания съд в тази насока, на кои доказателствени материали е дадена невярна оценка, както и кои възражения на частното обвинение са останали извън вниманието на съда.

Идентичен подход е възприет от повереника на частния обвинител и пред

касационния съд, като оплакванията за допуснати процесуални нарушения по смисъла на чл.13, чл.14, чл.107, ал.5 от НПК също са лишени от конкретика, позволяваща на касационния съд да им даде пълноценен отговор. В тази връзка, касационната инстанция ще отбележи, че дължи произнасяне единствено по конкретно възведени доводи /вж. чл.351, ал.1 от НПК/, тъй като касационният съд за разлика от въззивния не притежава правомощия да извършва служебна проверка, каквато по същество се претендира от адв.Н. да бъде направена. Такива конкретни доводи в инициращите документи, както и в устните прения пред касационната инстанция в настоящият случай липсват.

По изложените по-горе съображения касационната инстанция ще отбележи единствено, че оплакванията, ангажиращи касационният повод по чл.348, ал.1, т.2 от НПК, са неоснователни.

По възраженията, аргументиращи наличие на касационното основание по чл.348, ал.1, т.1 от НПК:

Както се отбеляза по-горе, въззивният съд не е допуснал нарушение на материалния закон, отказвайки да признае подсъдимия Д. за виновен в това, че вмененото му престъпление е в резултат на нарушение и на разпоредбите от специалното законодателство, предвидени в чл.21, ал.1 и чл.5 от ЗДвП. На първо място, развитите в касационната жалба съображения за обективното осъществяване на нарушения на посочените по-горе правила за движение от подсъдимия не държи сметка, че за обективната съставомерност на престъпленията по транспорта, е необходимо не само да се установи нарушение на конкретно правило за движение по пътищата, но и пряката причинно - следствена връзка между допускането му и настъпилия съставомерен резултат. На следващо място, касационният съд вече изложи съображения, че разпоредбите на чл.21 и чл.20, ал.2 от ЗДвП са в конкуренция помежду си и осъждане и по двете едновременно е невъзможно. В това отношение практиката на ВС и ВКС е трайна, последователна и еднопосочна и чрез прилагането на закон за същото престъпление със заключение, че в пряка причинна връзка със съставомерния резултат е не вмененото от държавното обвинение нарушение по смисъла на чл.21, ал.1 от ЗДвП, а това по чл.20, ал.2 от същия закон, въззивният съд не е допуснал отклонение или конфронтация с нея. По повод възражението на жалбоподателите, че в причинна връзка със съставомерния резултат е реализираното от подсъдимия нарушение на правилото за движение по пътищата, установено в чл.21, ал.1 от ЗДвП, касационният съд ще отбележи, че то е поставено на вниманието на въззивния съд, който мотивирано го е приел за несъстоятелно /вж. мотивите изложени на стр.17-18 от въззивното дело/. Позицията на въззивната инстанция в коментирания насока е съобразена както със събраните по делото доказателства, вкл. с частта от основната и допълнителна АТ експертизи, на която е поставен акцент от касаторите, така и с ограничението по т.8.2 на ТР №1/2009г. на ОСНК на ВКС, според която при проведено съкратено съдебно следствие в хипотезата на чл.371, т.2 от НПК, каквото е настоящото, въззивният съд не може да излиза извън рамката на фактическата обстановка, изложена в обстоятелствената част на обвинителния акт, призната от подсъдимия и приета от първоинстанционния съдебен състав. Що се касае до позицията на проверявания съд относно чл.5, ал.2, т.1 от ЗДвП тя също е в унисон с утвърдената в тази насока съдебна практика, макар това да не е посочено изрично в мотивите към обжалваната присъда. Последно посочения текст от специалното законодателство съдържа общо правило за водачите на ППС да бъдат внимателни и предпазливи към уязвимите участници в движението, каквито са пешеходците и водачите на двуколесни ППС. В този смисъл, коментирания разпоредба предвижда абстрактно правило за поведение, без да конкретизира задълженията на водача, поради което подсъдимият не може да носи отговорност за допуснато нарушение по чл.5, ал.2, т.1 от ЗДвП.

Преценката на въззивния съд, че избраната от подсъдимия скорост на движение, която е била несъобразена за конкретния пътен участък е в пряка причинно-следствена

връзка със съставомерния резултат е основана на доказателствата по делото, в частност на констатациите на основната и допълнителна двойна автотехнически експертизи, поради което е споделена от касационния съд. Предвид вменените на Д. нарушения на правилата за движение по пътищата, както и доколкото всяка неразрешена скорост се определя и като несъобразена, няма процесуална пречка да се обоснове отговорността му с нарушаване на разпоредбата на чл.20, ал.2, изр.1 от ЗДвП, както е процедирал проверявания съд.Изяснено е несъмнено по делото, че подсъдимият е управлявал л.а. със скорост на движение от 56км/ч, в населено място с допълнително ограничение с пътен знак за конкретния пътен участък на скоростта до 40км/ч, в условия на астрономически мрак и при наличие на кръстовище и на маркирана с хоризонтална и вертикална пътна маркировка пешеходна пътека тип „М8.1“.Също така е установено по категоричен начин, че подсъдимият се е движел по прав участък на пътното платно, без да са налице фактори, които да ограничават видимостта му, т.е. в обхвата на възприятията му са били усложняващите пътната обстановка такива, особено наличието на кръстовище и на пешеходна пътека по посоката му на движение.Най-сетне, установено е също по несъмнен начин, че ако подсъдимият се е движел със скорост от 33,3км/ч ПТП е щяло да бъде избегнато. Известно е, че изборът на величината на скоростта е в пряка зависимост от отрицателното въздействие на факторите на пътната обстановка, подлежащи на преценка от водача. Колкото по - висока е степента на неблагоприятност на тези фактори, толкова по – ниска следва да е скоростта на движението.Съдебната практика е имала повод да разясни, че в обхвата на понятието „съобразена скорост” се включва съдържанието на понятията "намалена скорост", "бавна скорост", "скорост, която дава възможност да се спре", "безопасна скорост" и пр.(вж. т. 2 на Тълкувателно решение № 28 от 28.XI.1984 г. по н. д. № 10/84 г., ОСНК). Посочените по-горе негативни фактори правилно са преценени от въззивния съд като усложняващи конкретната пътна обстановка, съответно задължаващи водача да съобрази скоростта си на движение с тях, тъй щото да е в състояние да спре пред всяко предвидимо препятствие. В конкретния случай, доказателствата по делото установяват с категоричност, че именно поради избраната от подсъдимия скорост на движение, несъобразена с усложняващите конкретната пътна обстановка фактори, той сам се е поставил в невъзможност да предотврати удара, като каузалността на процеса, довел до удара, а оттам и до съставомерния резултат, е извън съмнение.

Доколкото въззивният съд е приел, че в причинна връзка с престъпния резултат са реализираните от подсъдимия нарушения едновременно на разпоредбите на чл.20, ал.1, изр.1 и изр.2 от ЗДвП се налага ВКС отново да припомни отношението си по този въпрос. Двете хипотези на чл.20, ал.2 ЗДвП се намират в отношение на алтернативност, очертаващи изискванията за избор на съобразена от водачите скорост на движение, с оглед на предпоставките описани в изр.1, както и задължението им обективизирано в изр.2 ЗДвП. В чл. 20, ал. 2, изр.1 ЗДП се урежда "предвидимата опасност", при която има обективни затруднения в пътната обстановка и шофьорът следва да подбира скоростта си на движение в тази връзка и съобразно изброените, макар и непълно, пътни препятствия. За разлика от чл.20, ал.2, изр.1, в чл. 20, ал. 2, изр.2 ЗДП е уредена "непредвидимата опасност", въвеждаща задължение водачите на намалят скоростта или да спрат, когато възникне опасност за движението. Последната се появява внезапно и в границите на установената избрана съобразена скорост се въвежда задължение за намаляване или спиране с оглед избягване настъпването на ПТП.И двата варианта на коментирания текст от специалното законодателство въвеждат движение с несъобразена с пътната обстановка скорост, която е в рамките на максимално допустимите граници, наред с несвоевременна реакция на водача на възникналата опасност. Реакцията се определя от интензитета на опасността, поради което е въведено задължение за съответно избиране на скоростта на движение и намаляването ѝ или спиране в случай на необходимост. Казано по друг начин, когато обвинението касае вменено на дееца поведение за нарушение на режима на скоростта по силата на чл.20,ал.2 ЗДП, е възможно да е налице такова по изр.2 на ал.2 на

чл.20 ЗДП, при положение, че водачът е изпълнил императивните си задължения по изр.1. В конкретния случай, приетото по фактите очертава неизпълнение от страна на подсъдимия Д. на задължението му, произтичащо от императивната разпоредба на чл.20, ал.2, изр.1 от ЗДвП, поради което правилно въззивният съд е запълнил бланкетния състав на чл.343, ал.1, б.“в“ от НК именно с нея. Независимо от порочно ангажираната отговорност на подсъдимия и за нарушение по смисъла на чл.20, ал.2, изр.2 от ЗДвП обаче, оправдаването на подсъдимия за това нарушение е безпредметно, тъй като корекцията не се отнася до норми, част от особената част на НК, а единствено до норма, към която препраща бланкетната диспозиция на чл.343, ал.1 от НК. Затова, не следва да бъде постановен изричен оправдателен диспозитив, тъй като оправдаването не е по отношение на деянието и неговата правна квалификация по особената част на НК, а единствено за едно от приетите от въззивния съд нарушения на правилата за движение, запълващи бланкетната диспозиция на чл.343, ал.1 от НК.

В пледоарията си пред касационната инстанция повереникът изразява несъгласие с позицията на проверявания съд, според която пострадалото дете е било непредвидима опасност за подсъдимия Д., мотивирайки тезата си с доказателствата, събрани чрез показанията на свидетелите Ж., от които черпи аргумент, че опасността е била предвидима. Оплакването няма решаващото значение, което му придава касатора, още по-малко пък би могло да формира извод за отмяна на проверяваното решение на това основание, защото претендираното от частното обвинение осъждане на подсъдимия за нарушение на чл.20, ал.2, изр.1 от ЗДвП /уреждащ именно хипотезата на предвидима опасност за водачите/ е постигнато.

Заявеният с жалбата касационен повод по чл.348, ал.1, т.3 от НПК не е налице.

Необходимо е да се изтъкне, че явната несправедливост по чл.354, ал.1, т.3, във вр. с чл.348, ал.5 НПК /както при отегчаване, така и при снижаване степенята на отговорността на дееца/ е основание за изменение на присъдата само тогава, когато несъответствието между наложеното наказание и обществената опасност на деянието и дееца е толкова явно и очевидно, че се налага необходимост от изменението му, въпреки че то е определено в рамките на закона.

Несъмнено, справедливостта на наложеното наказание се определя както от съответствието му с предвидената в закона по вид и предели санкция като част от съответния престъпен състав в Особената част на НК, така и с данните за конкретната обществена опасност на деянието и дееца, изводими от доказателствата, съдържащи смекчаващи и отегчаващи отговорността на дееца обстоятелства. Всички тези данни трябва да са преценени от съда в съответствие с възможността определеното наказание да изпълни конкретните цели по чл. 36 от НК на специалната превенция спрямо дееца и на генерална превенция по отношение останалите членове на обществото.

Недоволството на частното обвинение произтича от приложението на института на условното осъждане с настояване, че за да бъде постигната справедливост и съответност на обществената опасност на деянието и дееца, наложеното на подсъдимия наказание в конкретния случай следва да бъде изтърпяно ефективно. Като аргументи в подкрепа на искането, в процесуалния документ е посочено, че обществената опасност на деянието е изключително висока, като такава е и обществената опасност на дееца; че подсъдимият е допуснал изключително груби нарушения на ЗДвП; че вредоносният резултат е изключително тежък, както и че не са оценени в тяхната действителна тежест отегчаващите вината на Д. обстоятелства, като част от категорията на последните са останали извън вниманието на въззивния съд, а именно-движение в населено място с превишена скорост и липсата на адекватна реакция за предотвратяване на ПТП, предвид това, че управлявания от подсъдимия автомобил е преустановил движението си на 91метра от мястото на удара.

Следва да се посочи, че идентични с изложените в жалбата съображения, аргументиращи явната несправедливост на наложеното на подс.Д. условно наказание,

са били поставени на вниманието на въззивния съд, който обосновава ги е приел за несъстоятелни. На л.24 -28 от мотивите към проверявания съдебен акт, въззивният съд се е занимавал подробно с възраженията на частното обвинение, излагайки аргументация, която изцяло се споделя от ВКС.

Внимателната оценка на всички обстоятелства, свързани с деянието и самия деец, разгледани комплексно са оправдали заключението, че за постигане на всички цели по чл.36 от НК и най-вече за поправянето на дееца, не е било наложително същият да бъде отделян от обичайната си среда и да изтърпява ефективно наложеното му наказание от 3 години лишаване от свобода /срещу така определеният размер на наказанието лишаване от свобода частното обвинение не е възразявало както пред апелативния, така и пред касационния съд/. В този смисъл, законосъобразно е преценено от предходните съдебни инстанции, че целите на наказанието ще се постигнат и ако наложеното наказание не се търпи от подсъдимия ефективно, като приложението на чл.66 от НК ще укаже достатъчно въздействие по отношение на специалната цел.

Касационният съд не възприема доводите за необходимост от ефективно изтърпяване на наказанието, обосновани преди всичко с тежкия престъпен резултат и начина на извършване на престъплението. Настъпилата смърт действително е най-тежък възможен престъпен резултат, но той е елемент от състава на самото престъпление и сам по себе си не съставлява императив, налагащ наложеното за инкриминираното престъпление наказание да се изтърпи задължително ефективно, като дори и при такъв престъпен резултат не е отречена от закона възможността да се прецени приложението на института на условното осъждане. Както е посочвал нееднократно ВКС в своите решения, тежестта на съставомерния резултат и допуснатите нарушения не елиминират изначално възможността за приложението на чл.66, ал.1 от НК, като въпросът за отлагането на изпълнението на наказанието се решава конкретно за всеки отделен случай и обсъждането му не се изключва предварително за нито една категория престъпления, ако са налице предпоставките на чл.66, ал.1 от НК за приложението му. На следващо място, няма спор, че е възможно начинът на извършване на конкретното престъпление да бъде преценен като отегчаващо вината обстоятелство, в каквато насока също са изложени доводи. Това обаче е възможно само когато престъплението се отличава съществено по своя механизъм, мотиви или настъпили съставомерни последици от други престъпления с идентична правна квалификация. В настоящото производство осъщественото от подс.Д. престъпление не се различава от други престъпни прояви със сходна правна квалификация, като нито механизмът на извършването му, нито конкретните обстоятелства дават основание да се приеме завишена степен на обществена опасност на инкриминираното деяние. Действително, самото престъпление разкрива такава опасност но тя е отчетена от законодателя при определяне размера на предвиденото наказание. Обществената опасност на деянието принципно не може да бъде отделена от конкретиката на разглежданото престъпление, като бъдат игнорирани всички останали обстоятелства, посочени в чл.54 от НК, в каквато насока са изложените доводи.

Не почива на истината твърдението, че подсъдимият е извършил поредица от груби нарушения на правилата за движение по пътищата, които да са в причинна връзка със съставомерния резултат. Подсъдимият е осъден единствено за нарушение на правилото на чл.20, ал.2, изр.1 от ЗДП, което запълва бланкетния състав на престъплението по чл.343 от НК. За инкриминираните му нарушения по чл.21, ал.1 и чл.5 ал.2 т.1 от ЗДвП същият е бил основателно оправдан /относно приетото за осъществено от въззивния съд нарушение по смисъла на чл.20, ал.2, изр.2 от ЗДвП касационният съд изложи причините, поради които счита, че такова не е извършено/. При това положение изобщо не може да се говори, че подсъдимият е допуснал „поредица от нарушения“ на ЗДвП, чието наличие в принципен план би могло да завиши обществената опасност на конкретното деяние. Действително, съгласно т.3, б.“б“ от мотивите на ППВС №1/83г., умишленото или непредпазливо нарушаване на съответните правила за движение по пътищата е

обстоятелство от значение за степента на вината и влияе върху размера на наказанието. При все това е известно, че умишленото или непредпазливото нарушаване на правилата за движение по пътищата не определя формата на вината, доколкото то само разкрива отношението на дееца към нарушаване на съответните правила за движение, докато вината на дееца представлява отношението му към престъпния резултат. Независимо от това, че в конкретния случай се касае до умишлено нарушение на правило за движение по пътищата, намиращо се в причинна връзка с престъпния резултат, балансиращия подход изисква да бъде отчетен фактът, че се касае до нарушение на едно единствено правило от специалното законодателство. Изложеното позволява заключение, че умишленото нарушение на чл.20, ал.2, изр.1 от ЗДвП не завишава съществено обществената опасност на дееца, поради което не дава основание последното да бъде отчитано като отегчаващо обстоятелство, налагащо преосмисляне на начина на изтърпяване на наложеното на подсъдимия наказание лишаване от свобода.

Неоснователно е и оплакването, че съдът не е оценил като отегчаващо вината на Д. обстоятелство нарушението по смисъла на чл.21, ал.1 от ЗДвП. На л.23, абзац 4-ти от мотивите съдът е посочил, че коментираното нарушение, доколкото не е в причинна връзка със съставомерните последици следва да бъде включено в комплекса от отегчаващи вината обстоятелства, като същото е оценено в неговата действителна тежест. В последната насока следва да се отбележи и това, че максимално допустимата скорост в конкретния пътен участък е била 40км/ч, а подсъдимият се е движел със скорост от 56км/ч, т.е. превишението е било с 16 км/ч., което формира извод, че не се касае до извънмерно и грубо нарушение на правилото за движение, установено в чл.21 от ЗДвП.

Наложеният на подсъдимия административни санкции за допуснати от него административни нарушения на правилата за движение по пътищата преди процесното ПТП също не са останали извън вниманието на контролирания съд. Макар същите да касаят формални нарушения /вж. мотивите изложени на стр.23, абзац 2-ри/, техният брой и краткият период от време, в който са извършени, правилно са мотивирали въззивния съд да приеме, че тяхната относителна тежест е сравнително висока. Именно констатираната формалност на тези нарушения обаче е посочена от контролираната инстанция като обстоятелство, което не завишава обществената опасност на дееца до степен, налагаща ефективно изтърпяване на наложеното му наказание, с която преценка касационният съд се солидаризира.

Неоснователно частното обвинение претендира възрастта на детето да бъде оценена като отегчаващо вината обстоятелство, водещо до по-висока степен на укоримост на поведението на подсъдимия. Вярно е, че в конкретния случай пострадалото лице е дете на 11 години. На първо място, следва отново да се припомни ограничението по т.8.2 на ТР №1/2009г. на ОСНК на ВКС на плоскостта на това, че в обвинителния акт не присъстват фактически обстоятелства, позволяващи изграждане на положителен извод относно възприятията на подсъдимия, касателно възрастта на детето. На следващо място, дори и да присъстват такива, конкретното деяние е извършено небрежно, като при тази форма на непредпазливост поначало отсъстват интелектуален и волеви момент. Затова данните за възрастта на пострадалото лице не се обхващат от съзнанието на подсъдимия, тъй като те не се съзнават от него при небрежното деяние. Известно е, че при тази форма на непредпазливостта деецът поначало не формира психично отношение към възрастта и качествата, характеризиращи пострадалото лице, макар те да са обективна даденост, за която той е могъл да има или е имал представа. Поради това при небрежните деяния обективният факт на възрастта не може да се преценява като смекчаващ или отегчаващ вината и отговорността фактор, оказващ влияние при индивидуализиране на наказанието /Р.№445 от 26.04.1979г. по н.д №311/1979г., III н.о. на ВС; Р №74 от 03.04.2019г. по н. д. №155/2019г., II н.о. на ВКС; Р.№324 от 30.06.2025г. на ВКС по н.д. №436/2025г., III н.о./ . Наред с това, човешкият живот, като фундаментално защитима ценност е еднакво

значим, независимо от възраст, пол, обществено и социално положение и пр., което също очертава като несъстоятелно възражението на частното обвинение направено на плоскостта на възрастта на пострадалото лице.

Що се касае до оплакванията, аргументирани с непостигане целите на генералната превенция, те също са несподелими. Наказателният кодекс подчертава преобладаващото значение на задачата за поправяне на престъпния деец при преценката относно приложението на института на условното осъждане, без разбира се да игнорира въздействието, което последното ще окаже върху останалите членове на обществото. Когато съдът преценява дали наказанието да бъде изтърпяно ефективно или условно, той трябва да вземе предвид, както личните качества на подсъдимия, така и конкретната обществена опасност на престъплението. Прилагането на института на условното осъждане всякога е свързано с изграждането на положителен извод, че целите на наказанието ще бъдат постигнати и без вдвояването на лицето в пенитенциарно заведение. В този смисъл, фаворизирането на генералната превенция за сметка на пълното игнориране на специалната превенция не би допринесло за постигане на справедливост и на самостоятелно основание би представлявало нарушение на закона. Същевременно, изводът на въззивния съд, че личната степен на обществена опасност на дееца, макар и завишена, с оглед наличието на административни нарушения не е изключително висока е споделен от касационната инстанция. В тази насока, контролирания съд правилно е оценил смекчаващата отговорност на дееца обстоятелства, като същите са отчетени коректно в тяхната действителна тежест. Поради тази причина, касационният съд също счита, че са налице предпоставките на чл.66, ал.1 от НК, позволяващи отлагане на изтърпяването на наложеното му наказание лишаване от свобода. Самият факт на осъждане и налагането на наказание от три години лишаване от свобода, чието изтърпяване е отложено за максималния изпитателен срок от пет години ще е в състояние да окаже възпитателно въздействие върху подсъдимия и съществено положително мотивационно въздействие да се въздържа от неправомерни действия и поведение в бъдеще. Посоченият изпитателен срок дава възможност и за ново сериозно преосмисляне на поведението на подсъдимия, осъзнаване сериозността на случая и недопускане на подобно или друго безразсъдно и опасно негово поведение за в бъдеще, под угрозата от активиране на наказанието в един по-дълъг период, което се явява гаранция за опазване на обществения интерес, съответно държи сметка за целите на генералната превенция.

В обобщение, в конкретния случай, по-строга наказателно-правна репресия би била неоправдана, с оглед личностния профил на подсъдимия и с нищо не би допринесла за постигане целите, визирани в чл.36 от НК, които при непредпазливите престъпления са свързани преди всичко със „създаването на условия за утвърждаване на вътрешните задръжки и за надлежно насочване и центриране на вниманието, за да се избегне поведение, което може да предизвика нежеланите от дееца престъпни последици“. / Ненов, Иван. Наказателно право на НРБ. Обща част. София, Наука и изкуство.1972 /.

По изложените съображения, настоящият състав на ВКС намира касационната жалба за неоснователна, поради което счита, че атакуваното съдебно решение следва да бъде оставено в сила.

Воден от изложените съображения, и на основание чл. 354, ал. 1, т. 1 НПК, Върховният касационен съд, първо наказателно отделение

РЕШИ:

ОСТАВЯ В СИЛА въззивно решение № 9 от 17.02.2026 г., на Апелативен съд – Велико

Търново, постановено по ВНОХД № 342/2025г., по описа на съда.

РЕШЕНИЕТО не подлежи на обжалване.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____